
Minneord

OSS IMELLOM

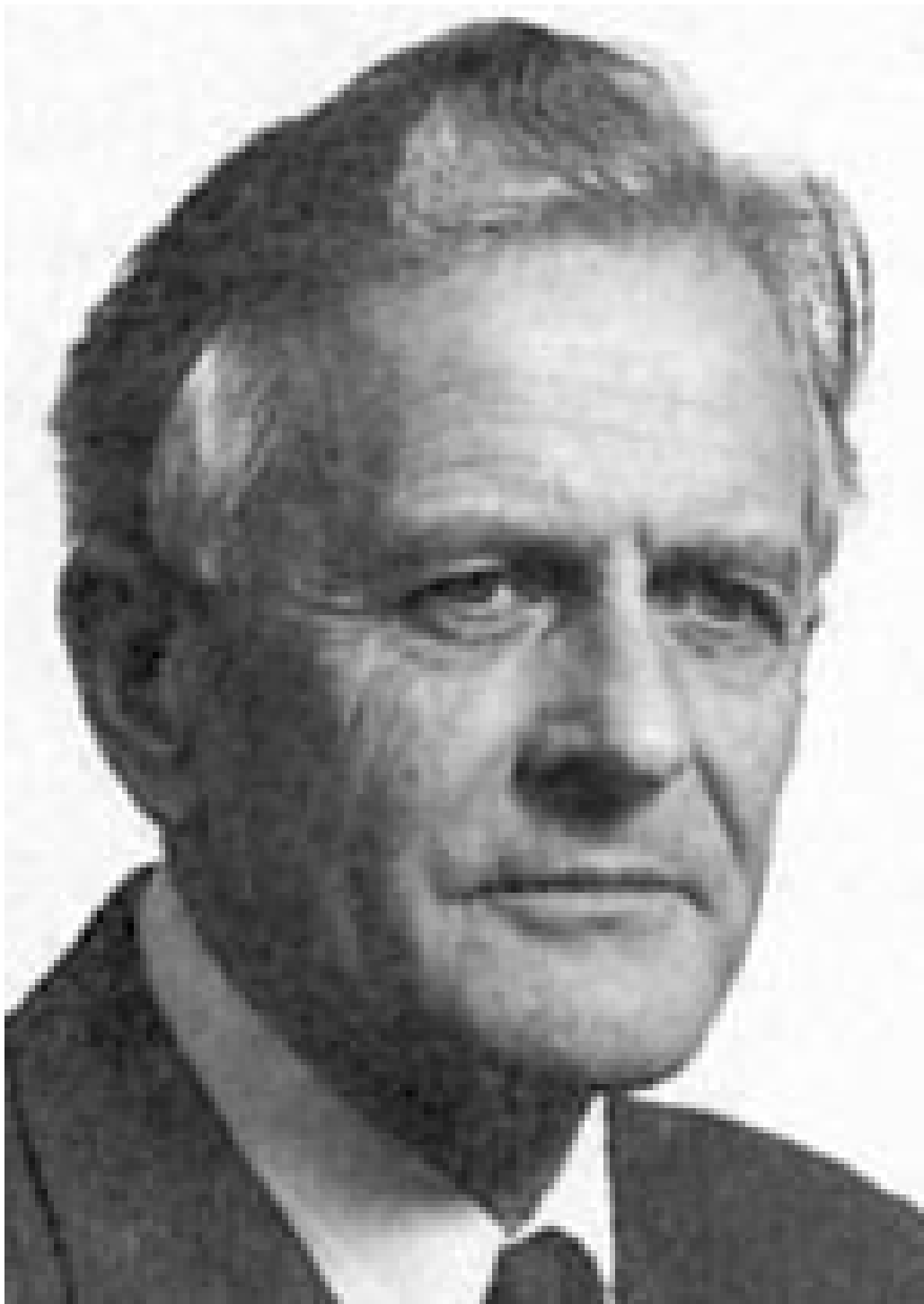
KAARE R. NORUM

JOHAN HENRIK STRØMME

ODDVAR STOKKE

EGIL JELLUM

ALEXANDER PIHL

Med Lorentz Eldjarn er en nestor i norsk medisin gått bort. Han var en kreativ nyskaper med stor innvirkning på utviklingen av moderne laboratoriemedisin.

Vi vil savne hans humør, hans kloke råd og solid funderte meninger. Han beholdt sitt vidd, sin innsikt og sin klokskap like til det siste.

Han startet sin karriere som grunnforsker og tok denne holdningen med seg inn i den kliniske medisin. Han var i 20 år professor ved Universitetet i Oslo og dannet en skole av forskere, «stall Eldjarn».

Han studerte medisin under krigen, men tilbrakte de siste to årene som fange på Grini. Etter embetseksamen studerte han kjemi på Blindern, tok jobb som hjelpelærer på Fysiologisk institutt og reiste deretter til Stockholm og forsket sammen med Hugo Theorell. Han ble overlege ved Radiumhospitalet bare 31 år

gammel. Både her og senere som overlege ved Rikshospitalets Klinisk kjemisk avdeling, og professor ved Universitetets institutt for klinisk biokjemi var han helt sentral i organiseringen av moderne medisinsk biokjemi i norske sykehus.

Eldjarns virke illustrerer betydningen av å anvende nyvinninger innen fysikk, kjemi og teknikk i moderne medisinsk laboratoriediagnostikk. Viktig i denne sammenheng var arbeidet med systematisk kvalitetskontroll. I samarbeid med Nycomed utviklet han egne kontrollsera som fikk stor anvendelse i sykehuslaboratorier over hele verden. Han startet i tilknytning til dette bedriften Sero.

Eldjarn innså betydningen av god utdanning for medisinsk personell, og opprettet i 1969 Statens skole for bioingeniører.

Eldjarn kombinerte den diagnostiske medisinske biokjemi med forskning. Arbeidet med strålebeskyttende stoffer i 1950- og 60-årene tallet som han gjorde sammen med Alex Pihl førte til betydelige amerikanske forskningsmidler. Det var med på å gjøre det mulig å bygge opp Universitetets Institutt for klinisk biokjemi ved Rikshospitalet til en ressurssterk og slagkraftig forskingsinstitusjon. Eldjarn studerte sykdommer for å få bedre forståelse av normale fysiologiske prosesser. Han var med på å klarlegge de biokjemiske årsakene til en rekke medfødte metabolske sykdommer, bl.a. Refsums sykdom. For sin forskning fikk Eldjarn Jahreprisen i 1976.

Forskning er ikke ferdig før den er videreformidlet. Eldjarn tok på seg redaksjonsansvar for det skandinaviske tidsskriftet for klinisk kjemi og fysiologi.

Eldjarns inspirerende ledelse trakk en rekke unge forskere til instituttet. Han så de enkelte yngre forskeres talenter. Han hjalp hver enkelt til å oppfylle sitt faglige potensial. Han skaffet midler, ryddet tid og hjalp sine elever og yngre medarbeidere på en forbilledlig måte, han var kort sagt en utmerket leder og sjef. Flere enn ti av forskerne i «stall Eldjarn» ble senere professorer ved Universitetet i Oslo.

Se også en omfattende artikkel av Jon Bremer om Eldjarn i Tidsskriftet nr. 24/2005.

Publisert: 29. mars 2007. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. februar 2026.